

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ในสังคมยุคปัจจุบันที่มีจำนวนประชากรเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งที่ตามมาควบคู่กับการขยายตัวดังกล่าวมานั้น ก็คือ ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นปัญหาน้ำเสีย ปัญหามลพิษ ปัญหาชุมชนแออัด อากาศเสีย เสียงดัง ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกๆ ระดับของชุมชน ไม่ว่าจะเป็ชุมชนระดับท้องถิ่น ระดับเมืองตลอดจนระดับประเทศ แต่ปัญหาที่ทุกระดับของชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญและจำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างเร่งด่วน ก็คือ ปัญหาการจัดการมูลฝอย (กมลศักดิ์ ธรรมมาวุธ, 2545; โกวิทย์ พวงงามและคณะ, 2544) เพราะปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละครัวเรือนรวมตลอดไปจนถึงชุมชนต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ (ชเนศ ทิพยศ, 2542) นอกจากนี้ส่วนประกอบของมูลฝอยที่ผลิตออกมาก็เป็นวัสดุที่กำจัดได้ยากมากยิ่งขึ้น เช่น พลาสติก โฟม กระดาษ เป็นต้น หากปล่อยปะละเลยไม่มีระบบการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสมแล้ว ย่อมทำให้เกิดมลพิษตกค้างตามแหล่งต่างๆ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น ถ้าถูกทิ้งลงคูคลอง ท่อระบายน้ำ ก็จะทำให้เกิดน้ำเน่าเสีย ท่อระบายน้ำอุดตัน อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาความสกปรกของบ้านเมือง ชุมชนขาดความสะอาดเรียบร้อยจนเป็นที่น่ารังเกียจ อีกทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายของเชื้อโรคและสัตว์ที่เป็นพาหะของโรค ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้น

ปัญหาการจัดการมูลฝอยจึงเป็นปัญหาที่สำคัญซึ่งหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากระดับชาติจนกระทั่งถึงระดับรากหญ้านั้นก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องดำเนินการแก้ไขและหาแนวทางในการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสม เพื่อจะลดความรุนแรงของปัญหามูลฝอยในท้องถิ่นนั้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด พัทธา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 รูปแบบนี้ จึงมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการมูลฝอยไม่ว่าจะเป็น การเก็บ กวาด ขนส่ง ขนถ่าย และกำจัด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 รูปแบบจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการปัญหามูลฝอยในท้องถิ่นของตนเอง โอกาสที่การจัดการปัญหามูล

ฝอยให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลก็มีสูงตามไปด้วย เหตุเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น รับทราบ เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังเข้าใจถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าองค์กรในระดับสูงขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม การที่จะแก้ไขปัญหามูลฝอยที่ดีและประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจากการจัดการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามาดำเนินการเก็บ กวาด ขนส่ง ขนถ่าย ตลอดจนการกำจัด ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหามูลฝอยที่ปลายเหตุแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนสำคัญ เพราะประชาชนเป็นผู้ผลิตและเป็นผู้ทิ้งมูลฝอย ดังนั้นการจะลดปริมาณมูลฝอยได้ก็ต้องลดปริมาณมูลฝอยที่จะเกิด โดยการเน้นที่ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยก่อนที่จะทิ้ง ซึ่งการคัดแยกมูลฝอยเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยลดปริมาณมูลฝอยที่จะต้องนำไปกำจัดอีกวิธีการหนึ่ง อีกทั้งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องกำจัดมูลฝอยให้ลดน้อยลง จึงทำให้ความต้องการใช้พื้นที่ในการทำเป็นสถานที่กำจัดลดลง และช่วยยืดอายุการใช้งานของพื้นที่กำจัดในปัจจุบันให้สามารถใช้งานได้ยาวนานมากขึ้นอีกด้วย (สมทิพย์ คำนธิ์วิชย์, 2541)

เทศบาลนครยะลา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ตั้งอยู่ระหว่างรัฐทางตอนเหนือของประเทศไทยมาเลเซียกับจังหวัดทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย อีกทั้งเป็นศูนย์กลางทางด้านการศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง นอกจากนี้ยังเป็นจุดผ่านทางเศรษฐกิจการค้า และการขนส่งนับว่าเทศบาลนครยะลาเป็นเทศบาลที่มีความเจริญก้าวหน้า แต่ยังคงมีความเจริญมากขึ้นเท่าใดก็ส่งผลให้ปริมาณประชากรมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งการอุปโภคและบริโภคก็มากขึ้นตามไป และส่งผลให้ปริมาณมูลฝอยที่ผลิตออกมาก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว

ทางเทศบาลนครยะลาจึงได้มีการดำเนินการในการจัดการมูลฝอย จนทำให้เทศบาลนครยะลาได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่มีความสะอาดเรียบร้อยที่สุดแห่งหนึ่ง โดยได้รับรางวัลดีเด่นระดับชาติในการประกวดเทศบาลที่มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศถึง 3 ครั้งด้วยกัน (Mongkolnchaiarunya, 2005) นอกจากนี้ทางเทศบาลได้มีมาตรการในการแก้ไขปัญหามูลฝอย โดยมีการลดปริมาณมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของเทศบาลนครยะลาจะเน้นการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในครัวเรือนก่อนที่จะทิ้ง ผ่านโครงการและกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการทำนุหมักชีวภาพ โครงการทำปุ๋ยหมัก โครงการธนาคารขยะในสถานศึกษา และโครงการขยะแห้งแลกไข่ แต่ในการศึกษารั้งนี้ จะทำการศึกษาเฉพาะ “โครงการขยะแห้งแลกไข่”

โครงการขยะแห้งแลกไข่ เป็นโครงการที่โดดเด่นของเทศบาลนครยะลา นอกจากนี้จะทำให้ทางเทศบาลเป็นเมืองที่มีความสะอาดเรียบร้อย จนมีชื่อเสียงระดับประเทศแล้ว ยังทำให้เทศบาลนครยะลาเป็นแบบอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยท้องถิ่นอื่นๆ ได้นำโครงการขยะแห้งแลกไข่ไปดำเนินการเพื่อลดปริมาณมูลฝอยในพื้นที่ของตน ซึ่งโครงการขยะแห้งแลกไข่จะเน้นการคัดแยกมูลฝอยก่อนที่จะทิ้ง แล้วนำขยะแห้ง เช่น ขวด แก้ว พลาสติก กระดาษ ฯลฯ ที่คัดแยกนำมาแลกกับไข่ไก่ที่ทางเทศบาลได้จัดเตรียมไว้ นอกจากช่วยลดปริมาณมูลฝอยภายในเขตเทศบาลนครยะลาแล้ว ยังช่วยสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลารู้จักการคัดแยกมูลฝอยก่อนที่จะทิ้ง ซึ่งจะเป็นการช่วยทำให้บ้านเมืองสะอาดเรียบร้อย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดมูลฝอย ประหยัดทรัพยากรและพลังงานของทางเทศบาลนครยะลา อีกทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อหาอาหารประเภทไข่ แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จในการคัดแยกมูลฝอย คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยกันคัดแยกมูลฝอยก่อนที่จะทิ้ง และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานในโครงการต่างๆ กับทางเทศบาล (ฐิติมา ไพโรศรีสวัสดิ์, 2547)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อายุ และจำนวนครั้งในการได้รับความรู้เรื่องมูลฝอย (สุทธิดา สุวรรณะ, 2545) และจากการศึกษาของ อาณัติฐ์ นรากร (2545) พบว่า อาชีพ ระยะเวลาในการอยู่อาศัย ความรู้ความเข้าใจเรื่องมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย ส่วนปัจจัยด้านความเชื่อมั่นของประชาชนต่อผู้นำท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล จากการศึกษาของ จุฑารัตน์ บุญญานวัตร (2546) ศึกษากรณีของเทศบาลนครสงขลา และพบว่าบทบาทของผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะนายกเทศมนตรี มีส่วนสำคัญอย่างมากที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการสงขลาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับสูงเพราะประชาชนเชื่อมั่นในตัวนายกเทศมนตรีว่าจะดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ โดยศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลนครยะลา ได้แก่ (1) ระยะเวลาในการอยู่อาศัย (2) ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อผู้นำท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล (3) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการคัดแยกมูลฝอย (4) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย ว่ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลาหรือไม่ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน น่าจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการขยะแห้งแลกไข่ของ

เทศบาลนครยะลา นอกจากนี้เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมแล้วระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่อยู่ในระดับใด การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความแตกต่างกันหรือไม่ระหว่างกลุ่มที่เคยเข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่กับกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่ สิ่งสำคัญยังไม่เคยมีผลงานการวิจัยที่ศึกษาในเรื่องนี้มาก่อน ตลอดจนจะได้ทราบข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับนำไปประยุกต์ใช้เป็นแบบอย่าง ในการจัดการปัญหามูลฝอยระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเป็นลำดับต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลาอยู่ในระดับใด
2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างกลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่กับกลุ่มประชาชนที่ไม่เข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่แตกต่างกันหรือไม่
3. ปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา
4. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลามีอะไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่กับกลุ่มประชาชนที่ไม่เข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่ ของเทศบาลนครยะลา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สามารถบอกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลาเพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้ตรงกับความต้องการของประชาชน
2. ทราบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่กับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา เพื่อนำไปปรับปรุงโครงการขยะแห้งแลกไข่ต่อไป
3. เพื่อทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา
4. ทราบปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการขยะแห้งแลกไข่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน
5. เพื่อมีข้อมูลพื้นฐานในการนำไปประยุกต์ใช้ในการลดปริมาณมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5 ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในการศึกษารั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1. ด้านพื้นที่ศึกษา กำหนดขอบเขตในพื้นที่ของเทศบาลนครยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
2. ด้านเนื้อหา ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ซึ่งได้แบ่งรายละเอียดของการศึกษาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของเทศบาลนครยะลา โดยการใช้แบบสอบถามประชาชนในครัวเรือนเกี่ยวกับ (1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (3) ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อผู้นำท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล (4) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย ตลอดจน (5) ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห้งแลกไข่ของทางเทศบาลนครยะลา

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห่ง แลกไข่ของเทศบาลนครยะลา โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมใน การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา (2) การมีส่วนร่วมในการคิดและเสนอแนวทางการ ดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ปัจจัยในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตาม โครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยนของเทศบาลนครยะลา ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะปัจจัยที่คาดว่าจะมีความ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยตามโครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยนของ เทศบาลนครยะลา โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ (1) ระยะเวลาในการอยู่อาศัย (2) ความเชื่อมั่นของ ประชาชนต่อผู้นำท้องถิ่นและพนักงานเทศบาล (3) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการคัดแยกมูลฝอยและ (4) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย ตามโครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยนของเทศบาลนครยะลา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรม โดยประชาชนจะต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ แล้วประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในทุก ขั้นตอนของกิจกรรมอันส่งผลกระทบต่อประชาชนเอง เพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก การดำเนินงาน โดยในการศึกษาคั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนที่ อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครยะลาเข้ามามีส่วนร่วมใน (1) การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา (2) การมีส่วนร่วมในการคิดและเสนอแนวทางการดำเนินงานโครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยน (3) การมีส่วน ร่วมในการดำเนินงานโครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยน (4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จาก โครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยน (5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ระดับของการเข้ามามีส่วนร่วมใน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ของประชาชนในชุมชน โดยในการศึกษาคั้งนี้ ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน หมายถึง ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการขยะแห่งแลกเปลี่ยนโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การคัดแยกมูลฝอย หมายถึง การคัดเลือกเพื่อแยกมูลฝอยบางชนิดเอาไว้ใช้ ประโยชน์ก่อนนำไปทิ้ง หรือการคัดแยกไว้เพื่อเอาไปขาย แลกสิ่งของ บริจาค รวมทั้งการคัดแยก

เพื่อนำมูลฝอยไปทิ้งให้ถูกประเภท โดยในการศึกษาครั้งนี้ การคัดแยกมูลฝอย หมายถึง การคัดแยกมูลฝอยแห้ง เช่น แก้ว ขวด พลาสติก กระดาษ แล้วนำมูลฝอยเหล่านี้ไปแลกกับไข่ไก่ของทางเทศบาลนครยะลา

ระยะเวลาในการอยู่อาศัย หมายถึง ระยะเวลาในการมาตั้งถิ่นฐาน หรือมาประกอบอาชีพต่างๆ อยู่ ณ แหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยในการศึกษาครั้งนี้ ระยะเวลาในการอยู่อาศัย หมายถึง ระยะเวลาในการมาตั้งถิ่นฐาน หรือมาประกอบอาชีพต่างๆ อยู่ในเขตเทศบาลนครยะลา

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยผ่านสื่อ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ รวมทั้งการได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ เอกสารทางราชการ ฯลฯ โดยในการศึกษาครั้งนี้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอยในโครงการขยะแห้งแลกไข่ไก่ของทางเทศบาลนครยะลา โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ รถกระจายเสียง พนักงานเทศบาลที่มาจัดกิจกรรมขยะแห้งแลกไข่ ผู้นำชุมชน ตลอดจนเพื่อนบ้าน

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่เข้ามาและออกไปตามวิถีทางของการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลนครยะลา โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง นายกเทศมนตรีนครยะลา รองนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลนครยะลา

พนักงานเทศบาล หมายถึง พนักงานท้องถิ่นซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของพนักงานท้องถิ่น โดยในการศึกษาครั้งนี้ พนักงานเทศบาล หมายถึง เจ้าหน้าที่ประจำของเทศบาลนครยะลา ซึ่งปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำสำนักงานหรืออาจจะนอกสำนักงานเทศบาลก็ได้